

1. רמב"ם הלכות מגילה וחנוכה פרק ב הלכה יח

כל ספרי הנביאים וכל הכתובים עתידין ליבטל לימות המשיח חוץ ממגילת אסתר הרי היא קיימת כחמשה חומשי תורה וכהלכות של תורה שבעל פה שאינן בטלין לעולם, ואע"פ שכל זכרון הצרות יבטל שנאמר +ישעיהו ס"ה+ כי נשכחו הצרות הראשונות וכי נסתרו מעיני, ימי הפורים לא יבטלו שנאמר +אסתר ט'+ וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא יסוף מזרעם.

2. אסתר פרק ב

(ה) אִישׁ יְהוּדִי הָיָה בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה וּשְׁמוֹ מֶרְדֳּכָי בֶּן יָאִיר בֶּן-שִׁמְעִי בֶן-קִישׁ אִישׁ יְמִינִי: (ו) אֲשֶׁר הִגְלָה מִירוּשָׁלַיִם עִם-הַגָּלָה אֲשֶׁר הִגְלָתָה עִם יְכָנְיָה מֶלֶךְ-יְהוּדָה אֲשֶׁר הִגְלָה נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל: (ז) וַיְהִי אֲמָן אֶת-הַדֹּסָה הִיא אֶסְתֵּר בַּת-דָּדוּ כִּי אֵין לָהּ אָב וְאִם וְהַנְּעָרָה יָפֶת-תָּאֵר וְטוֹבַת מְרָאָה וּבְמוֹת אָבִיהָ וְאִמָּהּ לְקַחָהּ מֶרְדֳּכָי לֹו לְבַת: (ח) וַיְהִי בְּהַשְׁמַע דְּבַר-הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ וּבְהַקְבֵּץ נְעָרוֹת רְפוֹת אֶל-שׁוּשַׁן הַבִּירָה אֶל-יַד הַגִּי וּתְלַקַּח אֶסְתֵּר אֶל-בֵּית הַמֶּלֶךְ אֶל-יַד הַגִּי שְׁמֵר הַנָּשִׁים: (ט) וַתֵּיטֵב הַנְּעָרָה בְּעֵינָיו וַתֵּשֶׂא חֶסֶד לְפָנָיו וַיִּבְהַל אֶת-תַּמְרוּקֶיהָ וְאֶת-מְנוּחָהּ לְתֵת לָהּ וְאֵת שְׂבַע הַנְּעָרוֹת הָרְאִיּוֹת לְתֵת-לָהּ מִבֵּית הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁנֶה וְאֶת-נְעָרוֹתֶיהָ לְטוֹב בֵּית הַנָּשִׁים: (י) לֹא-הִגִּידָה אֶסְתֵּר אֶת-עַמָּהּ וְאֶת-מִוְלַדְתָּהּ כִּי מֶרְדֳּכָי צִוָּה עָלֶיהָ אֲשֶׁר לֹא-תִגִּיד: (יא) וּבְכָל-יּוֹם וַיּוֹם מֶרְדֳּכָי מִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי חֲצַר בֵּית-הַנָּשִׁים לְדַעַת אֶת-שְׁלוֹם אֶסְתֵּר וּמַה-יַּעֲשֶׂה בָּהּ:

5. There was a Jewish man in Shushan the capital, whose name was Mordechai, son of Yair, son of Shim'iy, son of Kish, a Benjaminite, 6. Who had been exiled from Jerusalem with the exiles that had been exiled along with Jeconiah, King of Judah, whom Nebuchadnezzar, King of Babylon, had sent into exile. 7. He raised his cousin Hadassah, also called Esther, for she had neither father nor mother. The girl was of beautiful form and beautiful visage, and when her father and mother died, Mordechai adopted her as his daughter. 8. Now when the king's order and edict became known, and many girls were gathered to Shushan the capital under the charge of Heigai, Esther was taken to the palace under the charge of Heigai, custodian of the women. 9. The girl found favor in his eyes and won his kindness, so that he hurried to provide her with her cosmetics and meals, and the seven maids that were to be given her from the palace. He also transferred her and her maids to the best quarters in the harem. 10. [All the while] Esther did not divulge her race or ancestry, for Mordechai had instructed her not to tell. 11. And every day Mordechai would stroll in front of the harem courtyard to find out how Esther was faring and what would be done with her.

3. רש"י אסתר פרק ב פסוק י

(י) אשר לא תגיד – כדי שיאמרו שביא ממשפחה צויה וישלחוה שם ידעו שביא ממשפחת שאל המלך היו מחזיקים בה:

4. מלבי"ם אסתר פרק ב פסוק י

(י) לא הגידה, עתה באר הזמן השני שהראית אסתר שהיא לקוחה שלא ברצונה, שאחר שהקדים איך נהג בה כבוד בכל הזמן הזה כבוטחים שהיא תמלוך, בכל זאת לא נפתה לבה ע"ז ולא רצתה להגיד עמה ומולדתה, וזה היה בעצת מרדכי, כי חשב שע"כ יגרשנה המלך מביתו כי לא יקח אסופי מן השוק לו לאשה:

5. אבן עזרא פרק ב פסוק י

והנכון בעיני, כי עשה זה מרדכי בעבור שתשמור תורת ה' בסתר – שלא תאכל נבילות, ותשמור השבתות, ולא ירגישו המשרתים¹⁸⁰, כי אם יודע הדבר, שמא המלך יכריחנה או יהרגנה, כי בעל כורחה נתפשה¹⁸¹; וידענו¹⁸² כי מרדכי היה מגדולי

6. פסיקתא זוטרתא (לקח טוב) אסתר פרק ב סימן י

כי מרדכי צוה עליה אשר לא תגיד. שלא תתבזה בעיני המלך, וכדי להגיד הדבר בעתו, כענין שנאמר כי איככה אוכל וראיתי וגו':

7. רלב"ג פרק ב פסוק י

(י) כי מרדכי צוה עליה אשר לא תגיד – ידמה כי מרדכי ראה שהיא תהיה מלכה תחת ושת⁶⁸, ולפי שעל ידה ייתכן שיגיע טוב לישראל, צוה עליה אשר לא תגיד מאיזה עם היא, כדי שלא יעזבנה המלך בעבור ראותו שהיא מעם שפל, שהוא גולה בין האומות⁶⁹.

8. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף יג עמוד א

ובמות אביה ואמה לקחה מרדכי לו לבת, תנא משום רבי מאיר: אל תקרי לבת אלא לבית

9. תלמוד בבלי מסכת שבת דף קיח עמוד ב

אמר רבי יוסי: מימי לא קריתי לאשתי אשתי ... אלא: לאשתי ביתי

10. אבן עזרא אסתר פרק ב פסוק יא

(יא) את שלום אסתר – אם היא צריכה לרופאים:

11. רבי אביגדור כהן צדק אסתר פרק ב פסוק י

"ומרדכי יושב בשער"⁹⁷. קשה קצת: אחרי שהמן עלה ומרדכי ירד⁹⁸, אם כן, למה ישב שם בעיניו. וי"ל⁹⁹: ישב מרדכי ומצפ[ה] מתי שהיה יכול לגנוב את אסתר להוליכה למלכות אחרת, כי היתה אשתו¹⁰⁰, ואחשורוש לא ישים על ליבו שהיא יהודיה, אבל אם היתה מגדת עמה ומולדתה, אז לא היה תקנה, דאם היה מרדכי גונבה, אז היה הורג כל היהודים עד שהיה מחזירה.

- א. **"ובכל יום ויום מרדכי מתהלך לפני חצר בית הנשים, לדעת את שלום אסתר".**
- ב. מה פשר ההתהלכות, ומדוע רואה מרדכי צורך להודיע זאת במגילה?
מלא צער וכאב יוצא מרדכי מביתו אשר חרב, ורגליו נושאות אותו אל בית הנשים, אולי דבר מה יראהו הקב"ה.
ג. כאן רומז מרדכי על יסוריו.
אך אמונתו הגדולה נותנת לו תעצומות נפש, לראות בכל את יד ה', ולהאיר בכך לדורו ודורות הבאים.
- ד. **"מרדכי מן התורה מנין?"**
כתוב: **מר דרור. ומתרגמינן: מירא דכיא".** (חולין קלט, ב)
ה. בפרשת תרומה מצטוה משה לעשות את המשכן ואת כליו.
פרשת תצוה היא פרשת הכהנים ובגדיהם.
אולם רק בפרשת כי תשא, מצטוה משה רבינו על עשיית שמן המשחה.
ו. מה ענינו של שמן המשחה?
כל הכלים נבנים בידי בצלאל והעוסקים במלאכה, והנה הם עומדים על מכונם, מוכשרים לעבודתם, ולבאורם אפשר להתחיל ולהשתמש בהם במשכן או במקדש.
אך לא כך ציווי התורה.
- ז. **"ואתה קח לך בשמים ראש, מר ודוד חמש מאות, וקנמון בשם מחציתו חמישים ומאתיים... ועשית אותו שמן משחת קדש, רקח מרקחת מעשה רקח, שמן משחת קדש יהיה. ומשחת בו את אהל מועד ואת ארון העדת... וקדשת אותם, והיו קדש קדשים".**
(שמות ל, כג-כט)
- ח. **"משיחה זו מקדשתם להיות קדש קדשים".** (רש"י)
לא בכדי מצאו חכמים רמז לשמו של מרדכי, בסממן הראשון של שמן המשחה.
כל דורו מונהג ועשוי על פי ה'. הכל מוכן לגילוי שכינה גדול, של "גם כי אשב בחשך, ה' אור לי".
אך חסר שמן המשחה אשר יקדש את הדור, יעמיד את המאורעות באור הנכון ויורה לעם דרך אמונה מהי.
ט. זה ענינו של מרדכי. להיות שמן המשחה של אותו הדור, ולהכשירו להיות קדש קדשים.